

Η άφιξη του Τηλέμαχου στην Ιθάκη δεν έμεινε κρυφή. Ο Εύμαιος, βέβαια, τήρησε την εντολή του νεαρού και πληροφόρησε την Πηνελόπη κρυφά από τους άλλους. Όμως, όταν το πλοίο με τους συντρόφους του Τηλέμαχου έπιασε στο λιμάνι, στάλθηκε κήρυκας να αναγγείλει την άφιξη. Ο κήρυκας μίλησε στην Πηνελόπη μπροστά σε σκλάβες που έσπευσαν να το πουν στους μνηστήρες. Ήρθε και το πλοίο που είχε στήσει το μάταιο καρτέρι στο βασιλόπουλο. Οι μνηστήρες συγκεντρώθηκαν στην πόλη να κουβεντιάσουν, τι θα κάνουν.

Ο Αντίνοος πρότεινε να τον σκοτώσουν, να ξεμπερδεύουν από τον μπελά του. Ο Αμφίνομος αντέδρασε στην ιδέα του εγκλήματος. Η διχογνωμία πυροδότησε τη συζήτηση, χωρίς κάποιο αποτέλεσμα. Όταν γύρισαν στο ανάκτορο, δεν είχαν ακόμα καταλήξει. Η Πηνελόπη ήταν που τους βγήκε μπροστά. Ο κήρυκας Μέδοντας την είχε πληροφορήσει για το θέμα της κουβέντας τους. Ρίχτηκε στον Αντίνοο, κατηγορώντας τον για τις σκέψεις του να σκοτώσει τον γιο της. Ο Ευρύμαχος, ένας από τους κύριους υποστηρικτές του Αντίνοου, προσπάθησε να την ηρεμήσει λέγοντας ότι δεν κινδύνευε ο Τηλέμαχος. Υποσχέθηκε ότι αυτός ο ίδιος θα τον προστάτευε με το σπαθί του. Η Πηνελόπη έφυγε στα διαμερίσματά της. Θρηνούσε τον χαμό του Οδυσσέα ως την ώρα που η Αθηνά την έκανε να αποκοιμηθεί.

Ο Ξανά μεταμορφωμένος από τη θεά σε ζητιάνο Οδυσσέας, ο Τηλέμαχος και ο Εύμαιος που είχε γυρίσει στην καλύβα του έπεσαν κι αυτοί να κοιμηθούν. Τους περίμενε μεγάλη μέρα.

Με τους μνηστήρες

Το πρωί, ο Τηλέμαχος κατέβηκε στην πόλη. Πέρασε από το ανάκτορο, είδε την Πηνελόπη κι έπειτα πήγε στην αγορά. Τον είδαν οι μνηστήρες και προσπάθησαν να τον πλησιάσουν με γαλιφιές. Τους απέφυγε, φροντίζοντας να βρίσκεται πάντα ανάμεσα σε φίλους του πατέρα του. Εκεί τον βρήκαν ο Πείραιος και ο μάντης Θεοκλύμενος. Τον πήρε μαζί του ο Τηλέμαχος

και πήγαν στο ανάκτορο να του κάνει το τραπέζι. Ήρθε και η Πηνελόπη. Ο Τηλέμαχος της είπε ότι ο Μενέλαος του μετέφερε την πληροφορία που του είχε δώσει ο Πρωτέας πως ο Οδυσσέας ζει. Ο μάντης πλειοδότησε: Από όσα εκείνος γνώριζε, ο Οδυσσέας βρισκόταν κίολας στην Ιθάκη κι ετοιμαζόταν να ξεπαστρέψει τους μνηστήρες. Η Πηνελόπη είπε «μακάρι» χωρίς να το πολυπιστεύει.

Την ίδια ώρα κι ακολουθώντας τις οδηγίες του Τηλέμαχου, ο Εύμαιος οδήγησε τον Οδυσσέα ως ζητιάνο στην πόλη. Σε μια πηγή, συναντήθηκαν με τον Μελάνθιο, δούλο και γιδοβοσκό του ανακτόρου που είχε προσχωρήσει στους μνηστήρες και δε χώνευε τον Εύμαιο. Τους άρχισε στις βρισιές, έδωσε και μια κλωτσιά στον «ζητιάνο». Ο Οδυσσέας συγκρατήθηκε να μην τον σκοτώσει, ενώ ο γέρο Εύμαιος παρακάλεσε τις Νύμφες της πηγής να φέρουν πίσω τον αφέντη του, να βάλει τον άπιστο δούλο στη θέση του.

Μπαίνοντας στο ανάκτορο, ο Οδυσσέας είδε τον Άργο, το πιστό σκυλί του, γέρικο, βρόμικο, ανήμπορο. Προσπάθησε να τον αποφύγει για να μην προδοθεί. Ο Άργος όμως, αν και μεταμορφωμένο σε ζητιάνο, τον αναγνώρισε. Κούνησε την ουρά του, προσπάθησε μάταια να συρθεί ως αυτόν και πέθανε ευτυχισμένος που είδε πάλι τον κύριό του.

Οι μνηστήρες βρίσκονταν ήδη στο παλάτι και τρωγόπιναν. Ως ζητιάνος, ο Οδυσσέας στάθηκε στο άνοιγμα της σάλας. Τον είδε ο Τηλέμαχος και του έστειλε να φάει. Με παρότρυνση της αθέατης θεάς Αθηνάς, ο Οδυσσέας έφερε ένα γύρο τους μνηστήρες, ζητιανεύοντας. Οι πολλοί τον ελέησαν. Ο Αντίνοος αναρωτήθηκε, από πού ξεφύτρωσε. Κάποιος του είπε ότι τον κουβάλησε ο Εύμαιος. Όταν ο Αντίνοος το άκουσε αυτό, όχι μόνο δεν έδωσε ελεημοσύνη αλλά κι έβρισε τον «ξένο». Και καθώς εκείνος επέμενε να ελεηθεί, ο Αντίνοος τον χτύπησε πετώντας εναντίον ένα κάθισμα. Η συμπεριφορά του Αντίνοου στον γέρο ζητιάνο σχολιάστηκε άσχημα από τους παρόντες. Το έμαθε και η Πηνελόπη και ζήτησε να τον δει. Της έστειλε μήνυμα ότι θα πήγαινε να τη συναντήσει βράδυ, όταν οι μνηστήρες θα είχαν αποσυρθεί.

Για την ώρα, τον απασχολούσε ο Αρναίος, ένας ζητιάνος που χρόνια γυρόφερνε τους μνηστήρες κάνοντας θελήματα. Μάλιστα, του είχαν κολλήσει το παρατσούκλι «Ίρος» (τάχα η αρσενική Ίριδα, αυτή με την οποία ο Δίας έστελνε τα μηνύματά του). Μόλις είχε καταφτάσει και πολύ ενοχλήθηκε βλέποντας τον «ζητιάνο» Οδυσσέα να «απειλεί» τη θέση του στην αυλή των μνηστήρων. Προσπάθησε να τον διώξει. Φυσικά, ο Οδυσσέας αρνήθηκε να φύγει.

Ο Αντίνοος βρήκε ευκαιρία κι έβαλε τους δυο ζητιάνους να παλέψουν. Εκτός από ένα καλό γεύμα, ο νικητής θα εξασφάλιζε το μονοπώλιο στα θελήματα. Μαζεύτηκαν όλοι ένα γύρο να χαζέψουν με το θέαμα. Άδικα περίμεναν να παρακολουθήσουν πολύωρο αγώνα και να διασκεδάσουν. Με μια μόνο γροθιά, ο Οδυσσέας ξάπλωσε τον Αρναίο αναίσθητο στο δάπεδο κι έπειτα τον έσυρε ως έξω. Γύρισε νικητής και βρήκε τους μνηστήρες ευχαριστημένους που είχαν απαλλαγεί από τον ζητιάνο.

(τελευταία επεξεργασία, 6 Ιουνίου 2022)